

Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

Trần Thị Minh Ngọc¹

¹ Học viện Báo chí và Tuyên truyền.
Email: minhngoc351@yahoo.com

Nhận ngày 12 tháng 03 năm 2021. Chấp nhận đăng ngày 28 tháng 04 năm 2021.

Tóm tắt: Truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam được kết tinh, lan tỏa và được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Ngày nay, truyền thống yêu nước đang trở thành một động lực nội sinh để thúc đẩy sự phát triển đất nước. Vì thế, công tác giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam cần được đặc biệt quan tâm. Dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, việc giáo dục truyền thống yêu nước Việt Nam giúp cho sinh viên có những nhận thức, thái độ và hành động đúng đắn về lòng tự hào, tự tôn, tự trọng dân tộc; có hoài bão, khát vọng, ý chí thực hiện mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Từ khóa: Giáo dục truyền thống yêu nước, sinh viên Việt Nam, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: The Vietnamese tradition of patriotism became crystallised and has been spread and handed down from generation to generation. Today, the tradition is becoming an endogenous driving force to boost and develop the country. Therefore, it is necessary to pay special attention to the education of the tradition for Vietnamese students - the future owners of the country. In the light of the Resolution of the 13th Congress of the Communist Party of Vietnam, the education helps students in acquiring the right awareness of, attitudes towards and actions of the profound national pride, self-esteem and self-respect; and ambitions, aspirations and will to realise the goal of "Rich people, strong country, democracy, justice and civilisation".

Keywords: Education of tradition of patriotism, Vietnamese students, Resolution of the 13th Party Congress.

Subject classification: Political science

1. Mở đầu

Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam trong giai đoạn hiện nay là vấn đề có ý nghĩa cấp thiết, trước mắt, vừa có ý nghĩa lâu dài nhằm “Khơi dậy tinh thần và ý chí quyết tâm phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, dân tộc cường thịnh, trường tồn, phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.13). Dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, trên cơ sở chỉ ra sự cần thiết của giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên, bài viết tập trung bàn về một số nội dung giáo dục truyền thống yêu nước và đề xuất một số giải pháp để thực hiện nhiệm vụ giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

2. Sự cần thiết giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam

Lịch sử hàng nghìn năm của dân tộc Việt Nam đã chứng minh rằng, yêu nước và giữ nước, kiên quyết chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập, chủ quyền và thống nhất đất nước là truyền thống quý báu của Nhân dân Việt Nam. Đây là truyền thống mà cả dân tộc Việt Nam luôn tự hào và khiến bạn bè trên thế giới khâm phục, ngưỡng mộ. Việt Nam là một dân tộc đất không rộng, người không đông nhưng thường phải đối đầu với rất nhiều kẻ thù hung bạo, những kẻ xâm lăng lớn mạnh của nhiều thời đại cũng như luôn gặp phải đối đầu những khó khăn do thiên

nhien, dịch bệnh gây ra. Nhưng càng khó khăn bao nhiêu, càng bị thách thức bao nhiêu thì con người Việt Nam càng tỏ ra mạnh mẽ bấy nhiêu. Chính truyền thống yêu nước nồng nàn, sâu sắc sớm được hình thành là nhân tố quan trọng tạo ra sức mạnh vĩ đại giúp cho dân tộc Việt Nam chiến thắng mọi kẻ thù xâm lược và vượt qua muôn vàn khó khăn và thử thách. Những trang lịch sử chói lọi của truyền thống dân tộc kết nối cho tới ngày nay, trở thành động lực to lớn giúp Nhân dân ta, dân tộc ta giành được những kết quả vĩ đại trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, dân ta có lòng yêu nước nồng nàn, đó là một truyền thống quý báu của dân tộc ta. Người viết: “Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của dân tộc ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng, thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và cướp nước” (*Hồ Chí Minh toàn tập*, tr.171). Như vậy, với Người thì lòng yêu nước cũng chính là tinh thần yêu nước. Ở Việt Nam, yêu nước vừa là tình cảm vừa là tư tưởng mà đồng thời là triết lý, là kim chỉ nam cho hành động. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã vượt lên các nhà tư tưởng trước kia của dân tộc khi cho rằng, lòng yêu nước, tinh thần yêu nước còn bao gồm trong đó cả tri thức chứ không chỉ là tình cảm đơn thuần.

Truyền thống yêu nước đã được lịch sử chống giặc ngoại xâm hàng nghìn năm của dân tộc Việt Nam chứng minh. Trong thế kỷ XX vừa qua, truyền thống này đã được khẳng định và phát huy sức mạnh vĩ đại

trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ của dân tộc Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “Đồng bào ta ngày nay cũng rất xứng đáng với Tổ tiên ta ngày trước, từ các cụ già tóc bạc đến các cháu nhi đồng trẻ thơ, từ những kiều bào ở nước ngoài đến những đồng bào ở vùng tạm bị chiếm, từ nhân dân miền ngược đến miền xuôi, ai cũng một lòng nồng nàn yêu nước, ghét giặc. Từ những chiến sĩ ngoài mặt trận chịu đói mấy ngày để bám sát lấy giặc đặng tiêu diệt giặc, đến những công chức ở hậu phương nhịn ăn để ủng hộ bộ đội, từ những phụ nữ khuyên chồng con tòng quân mà mình thì xung phong giúp việc vận tải, cho đến các bà mẹ chiến sĩ chăm sóc yêu thương bộ đội như con đẻ của mình. Từ những nam nữ công nhân và nông dân thì thi đua tăng gia sản xuất, không quản khó nhọc để giúp một phần nhỏ bé của mình vào kháng chiến, cho đến những đồng bào điền chủ quyên đất ruộng cho Chính phủ... Những cử chỉ cao quý đó tuy khác nhau nơi việc làm nhưng đều giống nhau nơi lòng nồng nàn yêu nước” (*Hồ Chí Minh toàn tập*, tr.172). Như vậy, yêu nước không chỉ là cảm hứng đứng trên tiền tuyến trực diện tiêu diệt quân thù, mà còn thể hiện ở những công việc cụ thể vô cùng phong phú, đa dạng, diễn ra ở mọi lúc mọi nơi, mọi lứa tuổi nhằm mục đích giành thắng lợi trong kháng chiến. Theo Hồ Chí Minh, tinh thần tự tôn của dân tộc - một phần của tinh thần yêu nước là bất diệt. Do đó, tinh thần yêu nước, lòng yêu nước của đồng bào ta cũng là bất diệt. Người yêu cầu, phải ra sức giải thích, tuyên truyền, tổ chức, lãnh đạo, làm cho tinh thần yêu nước của tất cả

mọi người đều được thực hành vào công việc yêu nước. Kế tiếp truyền thống yêu nước, đoàn kết toàn dân tộc của cha ông, khi đối diện với nguy cơ xâm lược của thực dân Pháp, Hồ Chí Minh đã kêu gọi toàn dân tộc đứng dậy cùng nhau chiến đấu chống giặc ngoại xâm “Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà giải phóng cho ta”, với tinh thần “Chúng ta thà hy sinh tất cả chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ” và “Không có gì quý hơn độc lập tự do”.

Lòng yêu nước nồng nàn của dân tộc Việt Nam chính là nguồn sức mạnh, là bệ phóng đưa dân tộc Việt Nam vượt qua muôn vàn khó khăn sóng gió, thử thách để đi đến những thắng lợi vinh quang, là giá trị thiêng liêng chung của toàn dân Việt Nam, của tất cả các dân tộc anh em hiện đang sinh sống trên lãnh thổ Việt Nam, cùng cộng đồng người Việt Nam đang sinh sống ở nước ngoài, trở thành đặc trưng tiêu biểu của tính cách con người Việt Nam, là hạt nhân của khối đoàn kết toàn dân tộc.

Ngày nay, truyền thống yêu nước đang trở thành một động lực nội sinh để thúc đẩy, phát triển đất nước. Đảng Cộng sản Việt Nam đã chỉ ra rằng, mặc dù “Qua 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, chúng ta đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, phát triển mạnh mẽ, toàn diện hơn so với những năm trước đổi mới. Dù đạt được những thành tựu rất quan trọng, rất đáng tự hào. Tuy nhiên, “đất nước ta đang đứng trước nhiều khó khăn, thách thức và hạn chế. Trong những năm tới dự báo tình hình thế

giới và khu vực có nhiều thay đổi rất nhanh và phức tạp, khó lường. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn song cũng đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.13). Hơn thế nữa, “Các thế lực thù địch chống phá ngày càng quyết liệt. Đấu tranh bảo vệ chủ quyền quốc gia, toàn vẹn lãnh thổ còn nhiều thách thức, giá trị lịch sử, truyền thống văn hóa của dân tộc và con người Việt Nam chưa được phát huy đầy đủ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.25).

Yêu nước là một truyền thống được kết tinh, lan tỏa và được dân tộc Việt Nam lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Truyền thống quý báu này của dân tộc Việt Nam không phải lúc nào cũng áp dụng một cách chung chung mà trong từng hoàn cảnh được vận dụng một cách cụ thể phù hợp với bối cảnh đất nước, dân tộc yêu cầu.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tinh thần yêu nước, lòng yêu nước của đồng bào ta là bất diệt. Đó là vốn quý mà dân tộc ta phải nâng niu, quý trọng. Trên tinh thần đó, chúng ta đều hiểu rằng, công tác giáo dục truyền thống yêu nước cho mọi người là công việc thường xuyên, quan trọng của Đảng Cộng sản Việt Nam. Tùy từng đối tượng cụ thể mà chúng ta có hình thức, nội dung giáo dục truyền thống yêu nước nhất định làm cho truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam luôn thường trực, nâng cao, luôn luôn vì Tổ quốc, vì dân tộc, vì Nhân dân mà phục vụ.

Đối với giới trẻ, nhất là sinh viên các trường đại học cần đặc biệt quan tâm đến công tác giáo dục truyền thống yêu nước cho họ. Đây sẽ là những lực lượng lao động chất lượng cao, chủ nhân tương lai của đất nước,

là những người tiếp nối cha ông gìn giữ, phát huy những giá trị truyền thống của dân tộc. Tuy nhiên, theo đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2016-2020, Đại hội XIII của Đảng đã chỉ ra: “Chất lượng nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao chưa đáp ứng yêu cầu phát triển; còn nặng về lý thuyết, nhẹ về thực hành, chưa quan tâm đúng mức đến kỹ năng xã hội, kỹ năng sống và khả năng tự học, kỹ năng sáng tạo...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.70). Vì thế, trong định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021-2030, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã chỉ rõ: “Tạo đột phá trong đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, phát huy nguồn nhân lực chất lượng cao, thu hút và trọng dụng nhân tài. Thúc đẩy nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng mạnh mẽ thành tựu của cuộc Cách mạng khoa học công nghệ lần thứ tư vào mọi lĩnh vực đời sống xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.320). Điều đó đặt ra cho sự nghiệp đổi mới, căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo ngoài việc đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước thì phải chủ động giáo dục truyền thống yêu nước, giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên. Đây là một trong những nhiệm vụ có ý nghĩa hàng đầu của Đảng ta đối với giới trẻ, đối với tầng lớp sinh viên nước ta hiện nay.

Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam hiện nay là tất yếu khách quan bởi nó hội tụ đầy đủ các yếu tố khách quan và chủ quan. Nó xuất phát từ yêu cầu nội tại về vai trò của tầng lớp sinh viên hiện nay đối với Đảng, đối với đất nước, đối với nhân dân.

Sinh viên Việt Nam ngày nay, những người sinh ra và lớn lên trong thời kỳ đổi mới, là những người nhạy cảm trước những biến đổi vô cùng nhanh chóng của đất nước và thế giới, khả năng tiếp nhận cái mới nhanh và linh hoạt, thích nghi kịp thời với sự thay đổi nhanh chóng của xã hội hiện đại, hòa vào dòng chảy mới trong quá trình hội nhập. Điều đó tạo ra sự xích lại gần nhau giữa các giá trị đạo đức trong một tinh thần cảm thông và cởi mở. Có thể dự đoán về một xu thế đạo đức được quốc tế hóa, vừa trên cơ sở thống nhất những quy tắc đạo đức nói chung của con người, vừa giữ được truyền thống tốt đẹp của dân tộc nói chung, đạo đức của sinh viên Việt Nam nói riêng.

Do yêu cầu khách quan của sự phát triển kinh tế - xã hội Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, làm cho hiện thực khách quan được biến đổi, một số quan niệm trước kia không còn phù hợp với hiện thực ngày nay. Sự thay đổi này cũng đã dẫn đến một bộ phận sinh viên Việt Nam thờ ơ hoặc không quan đến những phong tục, văn hóa truyền thống của dân tộc, thể hiện thái độ hoài nghi và muốn xa rời những quan niệm truyền thống để chạy theo những quan điểm và giá trị thực dụng đang khá thịnh hành.

Nền kinh tế thị trường Việt Nam chứa đựng những thời cơ để Việt Nam vươn lên song, trong nó lại chứa đựng những mặt trái có thể có tác động tiêu cực đến sự phát triển xã hội và nhân cách con người. Mặt trái của nền kinh tế thị trường đã phơi bày sự yếu kém của những người thiếu bản lĩnh chính trị, thoái hóa biến chất, xa rời truyền thống của dân tộc. Mặt trái của nền kinh tế thị trường đang len lỏi trong nhiều lĩnh vực của

đời sống xã hội, ảnh hưởng xấu đến những người có nhận thức thấp kém, thiếu bản lĩnh chính trị vững vàng, thiếu cố gắng trong tu dưỡng, rèn luyện, thiếu ý thức phục vụ Nhân dân, muốn lấy của công làm của riêng, muốn kiếm lợi ích bất chính trên mồ hôi nước mắt của Nhân dân.

Ngày nay, truyền thống yêu nước đang trở thành một động lực nội sinh để thúc đẩy quá trình xây dựng và bảo vệ đất nước. Động lực to lớn này giúp cho dân tộc ta vươn lên cái mới cái tốt đẹp. Sự phát bền vững của đất nước phải là sự phát triển không bao giờ tách khỏi cội nguồn của dân tộc, mà truyền thống yêu nước là một trong những nhân tố quan trọng dung dưỡng và phát huy cội nguồn dân tộc. Chính cội nguồn này, truyền thống quý giá của dân tộc giúp chúng ta nói chung, cho sinh viên Việt Nam nói riêng đứng vững trước làn sóng toàn cầu, biết chắt lọc, giữ lại những giá trị bền vững, giúp cho sinh viên đủ bản lĩnh để chủ động hòa nhập với thế giới, góp phần tạo ra những giá trị toàn cầu. Đây là những vấn đề đặt ra cho chính bản thân sinh viên những yêu cầu cụ thể, đó là đòi hỏi nỗ lực của sinh viên trong học tập, tu dưỡng đạo đức để trở thành người có ích cho xã hội, là lực lượng quan trọng của đất nước chống đói nghèo, lạc hậu, xây dựng xã hội “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Với thái độ khách quan, không định kiến, chúng ta có thể khẳng định rằng, bản thân sinh viên có nhiều mặt còn hạn chế chưa có nhận thức đầy đủ, chưa dành nhiều thời gian cho những vấn đề liên quan đến truyền thống lịch sử dân tộc, trước hết là truyền thống yêu nước. Mặt khác, sinh viên chưa có phương pháp nhận thức đúng đắn và

đấu tranh chống lại những cái sai, cái tiêu cực của xã hội, đặc biệt chưa biết lọc bỏ những thông tin trái chiều trong các vấn đề của dân tộc, của đất nước. Bộ phận sinh viên xa rời truyền thống yêu nước không thể là những người có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định mục tiêu, lý tưởng của Đảng, trung thành và bảo vệ đến cùng nền tảng lý luận, mục tiêu, đường lối chính trị và vai trò lãnh đạo của Đảng.

Những hạn chế, yếu kém của một bộ phận sinh viên trong nhận thức về truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam trước hết là do tự bản thân những sinh viên thiếu ý thức trong học tập, tu dưỡng, rèn luyện, mặt khác các yếu tố gia đình, xã hội cũng có trách nhiệm không nhỏ. Một mặt, có thể nói đây là những hạn chế của hệ thống giáo dục, coi nhẹ việc giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên, đội ngũ giảng dạy, giáo dục truyền thống yêu nước thiếu tính chuyên nghiệp.

Về phía gia đình và các tổ chức xã hội cũng chưa quan tâm đúng mức những định hướng hoạt động cho sinh viên, các tổ chức đoàn thể thiếu các hình thức hoạt động để phát huy sự năng động, khai thác tiềm năng của sinh viên.

Nhận thức sâu sắc những hạn chế, yếu kém đang tác động đến công tác giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên là việc làm cần thiết có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn. Đặc biệt, hiện nay Nhân dân cả nước đang ra sức học tập và thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. Ánh sáng Đại hội XIII của Đảng đang soi rọi cho chúng ta cả trong nhận thức cả về hành động thiết thực để làm tốt công tác giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên.

3. Nội dung giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng

Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam hiện nay phải gắn với “những đột phá trong đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao thúc đẩy nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng mạnh mẽ thành tựu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.329).

Trong giai đoạn hiện nay, giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên các trường đại học ở Việt Nam cần tập trung vào một số nội dung cơ bản sau:

Một là, giáo dục lòng yêu quê hương, đất nước biết bảo vệ vững chắc độc lập chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Một trong những nội dung quan trọng không thể thiếu được trong việc giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên là giáo dục lòng yêu quê hương đất nước, có ý thức bảo vệ độc lập và chủ quyền toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Giáo dục sinh viên luôn có ý thức, tình cảm thiết tha với quê hương, gắn bó với quê hương, nơi chôn rau cắt rốn của mình, nơi thờ cúng tổ tiên ông bà. Chính quê hương, nơi đã sinh ra và nuôi dưỡng, giáo dục bao thế hệ sinh viên hăng say trong công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước, sẵn sàng ở tuyến đầu để bảo vệ Nhân dân, bảo vệ Đảng, bảo vệ đất nước nghìn năm bền vững của chúng ta. Trong định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021-2030, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định:

“Kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, Nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.331). Thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, chúng ta phải giáo dục cho sinh viên những nhận thức sâu sắc rằng, chủ quyền lãnh thổ là vấn đề mang tính nguyên tắc không bao giờ được nhân nhượng. Yêu quê hương đất nước là phải hết mình lao động xây dựng quê hương và bảo vệ quê hương đất nước, không thể có thái độ mơ hồ, bàng quan, vô trách nhiệm trước tình hình kinh tế - xã hội còn yếu kém, chứa đựng nhiều yếu tố bất cập, thiếu ổn định. Mà “phải chủ động nghiên cứu, nắm bắt, dự báo đúng tình hình, tuyệt đối không được để bị động, bất ngờ, kiên quyết bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc đi đôi với giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, an ninh, an toàn để phát triển đất nước” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.29).

Trong bối cảnh phát triển hiện nay, công cuộc xây dựng đất nước luôn gắn liền với bảo vệ đất nước. Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội trên đất nước ta gặp phải không ít khó khăn do “Các thế lực thù địch, chống phá ngày càng quyết liệt”, chính vì vậy nên “Đấu tranh bảo vệ chủ quyền quốc gia, toàn vẹn lãnh thổ còn nhiều thách thức”. Đây là lúc mà “các trị lịch sử, truyền thống văn hóa của dân tộc và con người Việt Nam cần phải được phát huy đầy đủ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.31). Đó là khẳng định của Đại hội XIII của Đảng ta khi nói về phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ Đại hội XIII và những năm tiếp theo. Việc phát huy các giá trị lịch sử, các truyền thống văn hóa tốt đẹp, trong đó có truyền thống yêu nước của dân tộc sẽ giúp Nhân dân Việt Nam

nói chung và sinh viên nói riêng nâng cao tinh thần cảnh giác, cùng đoàn kết để kiên quyết làm thất bại mọi hành động chống phá của kẻ thù để bảo vệ vững chắc chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc.

Hai là, giáo dục lòng tự hào dân tộc.

Giáo dục cho sinh viên có lòng tự hào dân tộc sâu sắc. Nói đến truyền thống lịch sử dân tộc tức đã bao hàm chứa trong đó các yếu tố cơ bản cấu thành dân tộc Việt Nam hiện nay, đó là Nhân dân, đất nước, Đảng Cộng sản Việt Nam. Nói tiếp truyền thống hàng nghìn năm của dân tộc Việt Nam, 90 năm qua, thực tiễn phong phú, sinh động của cách mạng Việt Nam đã chứng minh sự lãnh đạo đúng đắn và sáng suốt của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định mọi thắng lợi cách mạng, lập nên nhiều kỳ tích trên đất nước Việt Nam. Mặt khác, thông qua quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam ngày càng trưởng thành, xứng đáng với vai trò và sứ mệnh lãnh đạo cách mạng và sự tin cậy, kỳ vọng của Nhân dân. Tại Đại hội XIII của Đảng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng đã khẳng định: “Với tất cả sự khiêm tốn, chúng ta vẫn có thể nói rằng: đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay. Những thành tựu đó là sản phẩm kết tinh sức sáng tạo, là kết quả của cả một quá trình nỗ lực phấn đấu, bền bỉ, liên tục qua nhiều nhiệm kỳ của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.31). Trên cơ sở tự hào về truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam, trong thời đại ngày nay cần thổi bùng lên niềm tự hào cho thế hệ trẻ, cho sinh viên ý thức sâu sắc về mục tiêu, lý tưởng cách mạng của Đảng và cả dân tộc, đó là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa

xã hội. Biến niềm tự hào dân tộc thành niềm tin, thành động lực trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Tuy chúng ta “đạt được nhiều thành tựu rất quan trọng, rất đáng tự hào, nhưng đất nước ta vẫn đứng trước nhiều khó khăn, thách thức và hạn chế” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.32). Điều đó đòi hỏi sự cố gắng vươn lên của cả dân tộc trong đó, sinh viên là lực lượng quan trọng, lực lượng vươn lên hàng đầu. Đòi hỏi khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Ba là, giáo dục tinh thần luôn luôn vì dân, điều cốt yếu là phải dựa vào dân, phục vụ Nhân dân.

Bởi vậy, lấy dân làm gốc là đường lối trị nước đồng thời cũng là tinh hoa của chủ nghĩa yêu nước truyền thống. Tư tưởng lấy dân làm gốc biểu hiện vô cùng phong phú trong lịch sử, chẳng hạn “trên vầng mệnh trời, dưới theo ý dân của Lý Công Uẩn”, “Khoan thư sức dân để làm kế sâu gốc bền rễ” của Trần Quốc Tuấn, “Chở thuyền là dân và lật thuyền cũng là dân”, “Theo ý mình mà ức lòng dân tất đến trăm năm oán hận” của Nguyễn Trãi. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, trong bầu trời này không có gì quý bằng Nhân dân, “coi dân là lực lượng vô địch”, là người sản xuất ra mọi của cải vật chất và tinh thần cho xã hội, là người sáng tạo bất tận, là động lực của lịch sử. Chủ tịch Hồ Chí Minh còn cho rằng, dân không chỉ là gốc, nền móng mà còn là chủ nhân thực sự của đất nước. Người nói: “nước ta là nước dân chủ. Bao nhiêu lợi ích đều vì dân. Bao nhiêu quyền hạn đều của dân... Nói tóm lại, quyền hành và lực lượng đều ở nơi dân” (Hồ Chí Minh toàn tập, tr.232). Từ đó,

Người chủ trương xây dựng Nhà nước không phải đứng trên dân, đè đầu, cuờn cổ dân mà Nhà nước của dân, do dân và vì dân, Nhà nước phục vụ lợi ích của Nhân dân. Chính vì vậy, chúng ta phải kiên quyết đấu tranh chống lại hành động của những kẻ xâm phạm đến lợi ích của đất nước, của Nhân dân. Một trong những nguyên nhân dẫn đến những hành động xâm phạm đến lợi ích của Nhân dân, như Văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng chỉ rõ: “đó là tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, chủ nghĩa cá nhân, lợi ích nhóm, bệnh lãng phí, vô cảm, bệnh thành tích ở một bộ phận cán bộ, Đảng viên chưa bị đẩy lùi” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.173). Tình trạng này có thể bị đẩy lùi khi tinh thần yêu nước, tinh thần vì dân vì nước được giáo dục và phát huy.

Công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước hôm nay, giá trị tinh thần vì dân, vì nước, ý chí hoàn thành nhiệm vụ phải thể hiện ở hành động thực tiễn của mỗi người, ở mỗi lĩnh vực cụ thể. Đối với sinh viên Việt Nam, tinh thần yêu nước phải được thể hiện qua động cơ học tập, trong nỗ lực vượt khó trong học tập để đạt kết quả cao, trong sự phấn đấu, rèn luyện đạo đức, bản lĩnh chính trị, không phân biệt việc lớn, việc bé và sẵn sàng làm tất cả các việc có lợi cho dân, cho nước. Lòng yêu nước còn là cơ sở góp phần giúp cho sinh viên Việt Nam hôm nay có được nhận thức và hành động quyết liệt để vô hiệu hóa mọi cám dỗ và xây dựng môi trường văn hóa, đạo đức xã hội lành mạnh, văn minh vượt qua nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức

4. Kết luận

“Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng là sự kiện chính trị trọng đại của Đảng ta,

đất nước ta và dân tộc ta, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong quá trình tiếp tục đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, hội nhập và phát triển của đất nước” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021a, tr.46). Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng như được tiếp thêm sức mạnh giúp chúng ta tìm ra các giải pháp hữu hiệu để thực hiện nhiệm vụ quan trọng này, nhiệm vụ mà Đảng và Nhà nước luôn quan tâm và xem là quốc sách hàng đầu.

Thứ nhất, cần nâng cao nhận thức về truyền thống yêu nước và giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam cho các chủ thể. Đó là các cơ quan quản lý giảng dạy và học tập, từ Bộ Giáo dục và Đào tạo đến các trường và giảng viên trực tiếp giảng dạy sinh viên. Để giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên có hiệu quả cần tổ chức phổ biến các chủ trương, đường lối của Đảng về xây dựng và phát triển tinh thần yêu nước của người Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Mặt khác, giúp cho mọi người nhận thấy được nhiều khó khăn thách thức kìm hãm, đó là: “Giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ chưa trở thành động lực then chốt thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Lĩnh vực văn hóa - xã hội chưa có nhiều đột phá, hiệu quả chưa cao, đời sống của một bộ phận nhân dân còn khó khăn” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021b, tr.332).

Thứ hai, xây dựng chương trình tổng thể và chương trình chi tiết, đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam hiện nay. Cần kết hợp giáo dục truyền thống yêu nước với đẩy mạnh các phong trào thi đua

yêu nước trong sinh viên, thực hiện học đi đôi với hành như lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Thứ ba, có kế hoạch cụ thể rèn luyện trong suốt quá trình học, để khi tốt nghiệp sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định mục tiêu lý tưởng của Đảng, trung thành và bảo vệ đến cùng nền tảng tư tưởng lý luận, mục tiêu, đường lối chính trị và bản thân vai trò lãnh đạo của Đảng.

Giáo dục truyền thống yêu nước cho sinh viên Việt Nam là vấn đề không mới nhưng luôn được Đảng Cộng sản Việt Nam quan tâm đặt ra đối với toàn ngành giáo dục nhằm giúp cho sinh viên biết kế thừa những tinh hoa của truyền thống yêu nước của dân tộc và phát triển truyền thống yêu nước lên một tầm cao mới trong bối cảnh phát triển hiện nay của đất nước. Giáo dục truyền thống yêu nước Việt Nam giúp cho sinh viên có những nhận thức, thái độ và hành động đúng đắn về lòng tự hào, tự tôn dân tộc; có hoài bão, khát vọng, ý chí để cùng với toàn dân tộc nhanh chóng hiện thực hóa mục tiêu “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021a), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021b), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t.2, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. *Hồ Chí Minh toàn tập*, t.6, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, 1995, Hà Nội.